

## Ile jest w nas Rzymian? O Teologii Politycznej w Programie 2 Polskiego Radia

Na geografie napięcia pomiędzy Zachodem i Wschodem musimy nakładać coś, co Polskę konstituowało w epoce przednowoczesnej, co było dla nas bardzo ważne. I co do dzisiaj w jakiejś formie trwa – mówił Dariusz Karłowicz na antenie Polskiego Radia



Marek A. Cichocki i Dariusz Karłowicz byli gośćmi audycji „Innymi słowy” w programie 2 Polskiego Radia. Tematem rozmowy prowadzonej przez Barbarę Schabowską i Dominika Zdorta była m.in. ciągłość polskiej kultury oraz korzeni Rzeczypospolitej w tradycjach republikańskich starożytnego Rzymu

– Częstym wątkiem pojawiającym się na łamach „Teologii Politycznej” jest kwestia podziału Europy na Północ i Południe, oczywiście ujętego w pewnej topografii duchowej. Przeciwwstawiacie go Panowie szkodliwemu waszym zdaniem, podziałowi na Wschód-Zachód. Dlaczego Południe Europy jest dla was takie ważne? – pytała na początku audycji redaktor Barbara Schabowska.

– Jest ono ważne, ponieważ przełamuje fatalizm ostatnich 200-300 lat polskiej historii. Pokazuje, że jeżeli chcemy zastanowić się nad źródłem polskości, to nasza kultura, która kształtowała się przecież razem z kulturą europejską, kształtowała się poprzez udział w podziale kontynentu na Północ-Południe. Jest on o wiele ważniejszy niż XVIII-wieczna koncepcja Wschód-Zachód, gdzie podstawową rolę odgrywało Oświecenie i pewna koncepcja modernizacji z tym związana. W tej koncepcji Polska jawi się tylko jako przedmiot różnych projektów modernizacyjnych Wschodu i Zachodu. Jest jej odebrana swoistość, podmiotowość, jej własna duchowość, która jawi się dopiero wyraźnie kiedy patrzymy na nią poprzez pryzmat o wiele starszego podziału na Północ i Południe – mówił prof. Marek A. Cichocki.

– Geografia Europy zbudowana na podziale pomiędzy Wschodem i Zachodem powstaje w XVIII wieku – zauważył w dalszej części audycji Dariusz Karłowicz. – Jest ona dla nas problematyczna z przyczyn politycznych i epistemologicznych – kontynuował, argumentując, że kiedy Europa oświeceniowa wytwarza ten rodzaj swojej geografii, myśli o ziemiach na wschód od Paryża i Berlina jako o terenie, który musi zostać poddany procesowi oświecenia. – Ten rodzaj symbolicznego porozumienia pomiędzy Wolterem a Katarzyną II jest wspólnym procesem oświecania Wschodu – mówił dalej Karłowicz. Jego zdaniem,

w tej sytuacji rodzi się pytanie: kim my wówczas jesteśmy? – Otóż jesteśmy takim terytorium „pomiędzy”. „Czymś” pomiędzy „integralnym Wschodem” i „integralnym Zachodem” – kontynuował myśl redaktor naczelny Teologii Politycznej.

Zauważył też, że ten sposób myślenia reprezentuje nadal bardzo wielu ludzi w Polsce. Jego zdaniem, szczególnie widać to w tradycji polskiego myślenia lewicowego. – Lewica zaprojektowała na polskość taki sposób myślenia, który w Rosji istnieje pod etykietą sporu „zapadników” i „słowianofilów”. I do dziś, jakaś część polskiej inteligencji wyobraża sobie Polskę jako miejsce na suwaku pomiędzy Zachodem i Wschodem, zastanawiając się ile jest w nas proporcji jednego lub drugiego – mówił. – Cała okcydentalizacja Polski jest bardzo dobrze widoczna w procesie transformacji, gdzie podjęto próbę przesuwania tego suwaka w stronę Paryża i Berlina. A z kolei wariant „słowianofilskich konserwatystów” zrobiłby dokładnie odwrotnie.

Według Karłowicza takie postrzeganie naszego miejsca na mapie w ogóle nic nie opowiada o tym, czym jest polska łacińskość i rzymskość. – Nie twierdzą, że istnieje prosta transmisja tego pierwotnego doświadczenia. Twierdzą natomiast, że na tę geografie napięcia pomiędzy Zachodem i Wschodem, która niewątpliwie jest faktem, musimy nakładać coś, co Polskę konstituowało w epoce przednowoczesnej, co było dla nas bardzo ważne. I co do dzisiaj w jakiejś formie trwa – przekonywał redaktor naczelny TP. Jego zdaniem, jeśli będziemy podtrzymywać myślenie o Polsce widzianej tylko na linii Wschód-Zachód, to wówczas zrozumiemy z niej bardzo niewiele.

Wysłuchaj całej audycji na antenie Programu 2 Polskiego Radia

"My, Rzymianie" - Teologia Polityczna Nr 8 - Kup w księgarni TP

